דוחין קדשים הנאכלים אצל קדשים הנאכלין ואין דוחין קדשים הנאכלין אצל קדשים שאינן נאכלין אטו חטאת ואשם מי לא מיתאכלי אלא דוחין קדשים הנאכלין לכל אדם אצל קדשים הנאכלין לכל אדם ואין דוחין קדשים הנאכלין לכל אדם אצל קדשים שאין נאכלין לכל אדם רבי יוסי ברבי אבין אמר דוחין קדשים קלים אצל קדשים קלים ואין דוחין קדשים קלים אצל קדשי קדשים מתקיף לה רב יצחק ברבי סברין [א] אימא שחטיה לשם מעשר ליהוי מעשר [ב] למאי הילכתא דלא ליבעי נסכים ולמלקא [ג] עליה (בלא ימכר) [1]בלא יגאל אמר קרא [2]העשירי יהיה קודש זה מעשר ואין אחר מעשר אימא שחטיה לשם בכור ליהוי כבכור למאי הילכתא דלא ליבעי נסכים [ד] אי נמי דליתביה לכהנים בכור נמי [א]עברה ממעשר גמר ואימא שחטיה לשם תמורה ליהוי תמורה למאי הילכתא למלקא עליה אי [ה] נמי למיקם עליה [3]בלא ימכר ולא יגאל אמר מר זוטרא בריה דרב נחמן אמר קרא [4]והיה הוא ותמורתו זו תמורה ואין אחר תמורה ואימא שחטיה לשם תודה ליהוי כי תודה למאי הילכתא להטעינו לחם מי איכא מידי דפסח גופיה לא בעי לחם ומותרו בעי לחם אי הכי השתא נמי מי איכא מידי דפסח גופיה לא בעי נסכים ומותרו בעי נסכים אנן הכי קאמרינן מי איכא מידי דמותר תודה עצמה לא בעי לחם ואילו מותר דאתיא להו [ו] מעלמא בעיא לחם מתקיף לה רב [יימר] בריה דרב הילל וממאי דבמותר פסח כתיב דילמא במותר אשם כתיב אמר רבא [ז] אמר קרא [5]ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים דבר השוה בכל (א) הצאן מתקיף לה ר' אבין בר חייא ואיתימא ר' אבין בר כהנא בכל אתר את אמרת מן להוציא וכאן מן לרבות אמר ר' מני הכא נמי מן להוציא דלא אתי בן שתי שנים ולא אתי (ב) בנקיבה מתקיף לה רב חנא בגדתאה ומי מצית אמרת דכי כתיב האי במותר פסח כתיב והא מדכתיב [6]אם כשב (ג) [7]אם עז מכלל דלאו במותר פסח כתיב ההוא מיבעי ליה [ג]לכדתניא (ד) כבש [ג]לרבות את הפסח לאליה כשהוא אומר אם כבש [ח] לרבות [א]פסח שעיברה שנתה ושלמים הבאים מחמת פסח לכל מצות שלמים שיטענו סמיכה ונסכים ותנופת חזה ושוק [י]כשהוא אומר (ה) אם עז הפסיק הענין לימד [ג]על העז שאינה טעונה אליה והא מהכא נפקא מדאבוה דשמואל נפקא [י]דאמר אבוה דשמואל ואם מן הצאן קרבנו לזבח שלמים דבר הבא מן הצאן יהא לזבח שלמים [י]ואכתי [ט] מדרב נחמן אמר רבה בר אבוה נפקא [י]דאמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה [מ]מנין [ג]למותר פסח שקרב שלמים שנאמר [8]וזבחת פסח לה' אלהיך צאן ובקר והלא אין פסח בא אלא מן הכבשים ומן העזים אלא מכאן למותר הפסח שיהא לדבר הבא מן הצאן ומן הבקר ומאי ניהו שלמים אלא תלתא קראי כתיבי

דוחין קדשים הנאכלין. פסח זה מתחלה הוקדש לשם קרבן הנאכל הילכך דוחין אותו אלא שלמים שהן נאכלין ולא אלא עולה (ו): **שאין נאכלין לכל אדם.** אלא לזכרי כהונה: **ליהוי מעשר.** דהא קדשים קלים הוא: בכור ומעשר אין טעונין נסכים בפרק שתי מדות (מנחות דף צא:): במעשר בהמה כתיב יהיה קודש לא יגאל ודרשינן בבכורות בפרק כל פסולי המוקדשין (דף לב:) דהאי לא יגאל לא ימכר הוא: **עברה עברה.** בבכור כתיב (שמות יג) והעברת כל פטר רחם ובמעשר כתיב כל אשר יעבור תחת השבט (ויקרא כז): **למילקא עלה.** משום לא יחליפנו: **זו תמורה.** (ז) ממש שהעומדת [י] כשהיא חולין אלא בהמת קדשים והמיר [יא] הוא דהויא תמורה: **ואין אחר.** זבח (ח) ראשון ששחטו לשם תמורה: **ומותרו בעי נסכים.** דהא אמרת שלמים ניהוי [יב]: **דמותר תודה עצמה.** כגון הפריש תודתו ואבדה והפריש אחרת ונמצאת הראשונה אין השניה טעונה לחם כדאמרי' בפ' התודה (מנחות דף עט:) זבח התודה טעון לחם ולא ולדה ולא תמורתה ולא חליפתה טעונין לחם: **ומותר דאתי לה מעלמא.** תודה שבאה ממותר פסח: **דילמא במותר אשם כתיב.** האי ואם מן הצאן דאשם נמי איל תמים [יג] מן הצאן הוא ואינו בא מן הבקר: **בכל הצאן.** בכבשים ועזים כגון פסח לאפוקי אשם דאינו בא מן העזים: **בכל אתר את אמר.** בכל מקום אתה אומר מן להוציא הוא כגון מן הבהמה להוציא רובע ונרבע מן הבקר להוציא את הנעבד מן הצאן להוציא את המוקצה (ב"ק דף מ:): **וכאן אתה אומר מן לרבות.** דקאמרת [מן הצאן] פסח משמע שבא מכל צאן: **ה"ג.** כי מוקמינן לה בפסח מן להוציא הוא דלא אתי בן שתי שנים ולא אתי נקיבה ומיהו הצאן מכל מין צאן משמע בין כבשים בין עזים ומיעוטא דמן לנקיבות אתא: ה"ג **דלא אתי בן שתי שנים ולא אתי נקיבה: והא מדכתיב אם כבש** (ט) **אם עז מכלל דלאו במותר הפסח הוא דכתיב.** אלא בשלמים גרידי וה"ק אם נדר להביא מן הצאן יביא אחד שירצה או כבש או עז דאי במותר הפסח כתיב למה לי אם כבש אם עז פשיטא דמכבשים ומעזים הוא בא דהא בגופיה כתיב מן הכבשים ומן העזים (שמות יב): **לכדתניא כו'.** לחלק ביניהם ולפרש הילכותיהן לומר (י) שהכבש טעון אליה למזבח והעז אין אלייתו בכלל אימורים: **כבש.** קרא יתירא הוא דכיון דכתיב [מעיקרא ואם מן הצאן וכתיב] בתריה ואם עז מכלל דעד השתא בכבש איירי דאין לך מן הצאן אלא שני מינין: **לאליה.** שתהא קריבה עם אימורין כנגד הכליות ולמטה דכתיב לעומת העצה יסירנה (כ) מקום שהכליות יועצות: **שלמים הבאין מחמת פסח.** חגיגת ארבעה עשר כדאמרי' בפסחים (דף סט:): **והא מהכא נפקא.** דפסח שעברה שנתו קרב שלמים והלא זה הוא מותר הפסח והא ילפת לה לעיל מדאבוה דשמואל: **ומאי ניהו שלמים.** דבאין מכל צאן ובקר בין זכרים ובין נקיבות:

עיבורה

דוחין קדשים קלים. נראה דבין ר' יוסי בר' אבין ורבי אבין איכא בינייהו בכור דלרבי אבין ליכא למיפרך מבכור דאין נאכל לכל אדם: **דלא** ליבעי נסכים. הוה מצי למימר דלא ליבעי תנופת חזה ושוק: **למאי** נפקא מינה למילקא עליה בלא ינאל. תימה היכי לקי אחר שחיטה אלא יגאל הא אמרינן בבכורות בפרק כל פסולי המוקדשין (דף לב:) דלאחר שחיטה מדרבנן: **העשירי** זה מעשר. אכתי דרשינן מינה (ב"מ דף ו.) עשירי ודאי ולא עשירי ספק: **אי** נמי דליתביה לכהנים. הוה מצי למימר נמי דלא בעי סמיכה כדדרשינן בת"כ וסמך ידו על ראש קרבנו ולא בכור ומעשר ופסח (מנחות דף צג:): **דילמא** במותר אשם כתיב. תימה הא כתיב הכא לזבח השלמים ואילו מותר אשם קרב עולה וי"ל דהאי דכתיב לזבח השלמים לאו שיהיה לזבח השלמים אלא שיעקור שם אשם ממנו לשוחטו לשם שלמים או לשם זבח אחר כדדרשינן ליה (לעיל דף ח:) בכלל ופרט ולעולם קרב עולה ואתא קרא למימר דבעי עקירה: **ושלמים** הבאין מחמת פסח לכל מצות שלמים. פי' בקונטרס חגיגת ארבעה עשר וכן לקמן סוף כל הפסולים (דף נו.) גבי תודה שנאכלת ליום ולילה מנין לרבות שלמי נזיר ושלמי פסח ת"ל שלמיו ופי' בקונטרס שלמי פסח חגיגת י"ד וקשה דבפסחים כאלו דברים (דף ע: ושם) דריש מקרא בהדיא דחגיגת י"ד נאכלת לשני ימים ולילה אחד [ובת"כ (י) בפ' בשר יד] זבח תודת שלמיו מרבי חגיגת י"ד לשני ימים ולילה אחד] ושלמים הבאין מחמתו ליום ולילה ונראה דודאי שלמי פסח דכל הפסולין (דף נו.) היינו מותר הפסח כי ההוא דת"כ ובפסחים פ' האשה (דף פט.) גבי חמשה שנתערבו עורות פסחיהם דקאמר וניתי מותר הפסח דנאכל ליום ולילה ובפ"ק דר"ה (דף ה.) קרי למותר הפסח שלמי פסח דחשיב פסח לבל תאחר ופריך פסח זימנא קביעא ליה כו' ומשני מאי פסח שלמי פסח סד"א הואיל ומחמת פסח קאתו ועל כרחיה לאו היינו חגיגת י"ד דכיון דקתני פסח לא שביק מותר הפסח דמיקרי פסח טפי דהיינו פסח ממש ומוקי לה בחגיגת י"ד (ז) ושלמים הבאין מחמת הפסח דשמעתין נמי היינו מותר הפסח אע"ג דככר תנא פסח שעיברה שנתו האי שלמי פסח הוי לא עיברה שנתו ולא זמנו או עיברה זמנו (ח) ולא שנתו אע"ג דמקרא אחרינא נפקי הכי רגילות התנא כמו (ב"מ דף ל.) והתעלמת דדריש פעמים שמתעלם כגון זקן ואינה לפי כבודו וכהן והוא בבית הקברות [ושלו מרובה משל חבירו אע"ג] דקרא לא אתי אלא לזקן ואינה לפי כבודו ובפ' מי שהיה טמא (פסחים דף צו:) פי' בקונטרס דהיינו תמורת פסח עצמו ואע"ג דדרשינן התם הוא קרב ואין תמורתו קריבה הא מוכח התם דלכל היכא דפסח קרב גם תמורתו קריבה ולקמן פרק ב"ש (דף נו:) נתחלתו נדקדק (ט) וכן משמע דפריך מותר הפסח ליהוי תודה למאי (י) להטעינו לחם מי איכא מידי כו' ולימא להיות נאכל ליום ולילה כמו תודה אלא ש"מ מותר פסח נמי בלאו הכי נאכלים ליום ולילה דהיינו שלמי פסח. נ"ל ברוך:

עין משפט נר מצוה

מב א מיי' פ"ד מהל' ק"פ ה"ו:
מג ב מיי' פ"א מהל' מעה"ק הלכה יח:
ג מיי' פ"ה מהל' פסה"מ הל"ט ופ"ד מהל' קרבן פסח הל' י:

תורה אור השלם

1. לֹא יְבַקֵּר בֵּין טוֹב לָרַע וְלֹא יְמִירֶנּוּ וְאִם הָמֵר יְמִירֶנּוּ וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹּדֶשׁ לֹא יִגָּאֵל: ויקרא כז, לג
2. וְכָל מַעְשַׂר בָּקָר וָצֹאן כֹּל אֲשֶׁר יַעֲבֹר תַּחַת הַשָּׁבֶט הָעֲשִׂירִי יִהְיֶה קֹּדֶשׁ לַיהוָה: ויקרא כז, לב
3. אַךְ כָּל חֵרֶם אֲשֶׁר יַחֲרִם אִישׁ לַיהוָה מִכָּל אֲשֶׁר לוֹ מֵאָדָם וּבְהֵמָה וּמִשְּׂדֵה אֲחֻזָּתוֹ לֹא יִמָּכֵר וְלֹא יִגָּאֵל כָּל חֵרֶם קֹדֶשׁ קָדָשִׁים הוּא לַיהוָה: ויקרא כז, כח
4. לֹא יַחֲלִיפֶנּוּ וְלֹא יָמִיר אֹתוֹ טוֹב בְּרָע אוֹ רַע בְּטוֹב וְאִם הָמֵר יָמִיר בְּהֵמָה בִּבְהֵמָה וְהָיָה הוּא וּתְמוּרָתוֹ יִהְיֶה קֹּדֶשׁ: ויקרא כז, י
5. וְאִם מִן הַצֹּאן קָרְבָּנוֹ לְזֶבַח שְׁלָמִים לַיהוָה זָכָר אוֹ נְקֵבָה תָּמִים יַקְרִיבֶנּוּ: ויקרא ג, ו
6. אִם כֶּשֶׂב הוּא מַקְרִיב אֶת קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיב אֹתוֹ לִפְנֵי יְהוָה: ויקרא ג, ז
7. וְאִם עֵז קָרְבָּנוֹ וְהִקְרִיבוֹ לִפְנֵי יְהוָה: ויקרא ג, יב
8. וְזָבַחְתָּ פֶּסַח לַיהוָה אֱלֹהֶיךָ צֹאן וּבָקָר בַּמָּקוֹם אֲשֶׁר יִבְחַר יְהוָה לְשַׁכֵּן שְׁמוֹ שָׁם: דברים טז, ב

מוסף רש"י

והא מדכתיב. כשהוא עניין אם כשב אם עז, מכלל דמן הצאן דלעיל מינה לאו במותר פסח כתיב, די אמרת בשלמא במותר אשם כתיב דהוי איל לכבי איצטריך למיהדר למיכתב אם כשב אם עז הואיל ולא מישתעי עד השתא אלא באיל אלא אי אמרת בפסח כתיב כיון דאמרת דעד השתא נמי מישתעי קרא במותר פסח דהוי כשב תו למה ליה למיהדר ולמיכתב אם כשב כיון דבפיסא כתיב אם עז תיפשוט דלאו דלעיל נמי מישתעי בכשב, אלא ודאי מדאיצטריך קרא למיהדר ולמיכתב אם כשב מכלל דעד השתא מישתעי באיל אשם (כ"י פ. מיסוד אחר של רש"י). ההוא מיבעי ליה כו'. כלומר אע"ג דמן הצאן מישתעי במותר פסח דהוי כשב, איצטריך למיכתב אם כשב לרבות פסח לאליה דבכשב אליה קריבה כדכתיב בקרא דשלמים חלבו האליה, סד"א הואיל ועיקר כל גופו של פסח לאכילה קאי לא תהא אלייתו קריבה אלא תאכל כלגה, להכי איצטריך יתורא דאם כשב (כתי"י פרים. מיסוד אחר של רש"י). כשב לרבות את הפסח לאליה. דבכל קרבנות כשב אליה כתיבא עם האימורין, בשלמים חלבו האליה, ובאשם כתיב את כל חלבו יקריב ממנו את האליה וגו'. והשתא לאשם, אבל פסח אימורין [illegible]

מסורת הש"ס

א) [לקמן לז: מעילה יג. תמורה יז.], ב) פסחים לו: לז. מנחות פג., ג) ת"כ שם פי"ב ה"א, ד) שם, ה) לעיל ח:, ו) כמו ולשעמיך, ז) [לעיל ז: [מנחות פג: פסחים ע:], ח) עי' במסה"ש לעיל ז ע"ב אות ט', ט) חולין יא., י) צ"ע פרש"י פי"ב ה"ח, כ) עי' מנחות פג. תוד"ה ושלמים.

הגהות הב"ח

(א) גמ' הפסח בכל צאן כצ"ל ואות כ' נמחק: (ב) שם ולא אתי נקבה כצ"ל ואות ב' נמחק: (ג) שם מדכתיב אם כשב ואם עז: (ד) שם לכדתניא כשב לרבות: (ה) שם כשהוא אומר ואם עז: (ו) רש"י ד"ה דוחין וכו' אלא עולה שאין נאכל אסקי"ד: (ז) ד"ה זו תמורה תמורה ממש: (ח) ד"ה ואין אחר וכו' אחר שחטו: (ט) ד"ה והא מדכתיב וכו' ואם עז וכו' במותר פסח הוא וכו' במותר פסח כתיב למה לי אם כשב אם: (י) ד"ה לכדתניא וכו' לומר שהכשב טעון וכו' אימורין אסקי"ד ואח"כ מ"ה כשב יתירא וכו' השתא בכשב איירי:

שינויי נוסחאות

א] נ"א סברין [illegible] ב] במעשר [illegible] ג] [illegible] ד] נ"א נוסף א"נ למיקם עליה בלא ימכר ולא יגאל [illegible] ה] א"נ וכו' עד ולא יגאל [illegible]

שיטה מקובצת

[illegible]

[illegible]

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones